

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Commentarii Exegetici In Apocalypsim Ioannis Apostoli

Viegas, Brás

Parisiis, 1615

Quid illa verba significant: Hic est patientia, & fides Sanctorum. Sectio V.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39261

D. Thom. 3. p. q. 83. art. 1. & in Comment. super epist. ad Hebr. c. 9. lect. 5. & super Hugo Card. c. 12. lect. 4. Hugo Card. Ansbert. Gagnæus, Beda, Amb. quamquam hi postremi etiã hyperbati mentione faciunt, nec illud improbant. Sine hyperbato etiam legitur D. Ansel. & D. Iren. citati à Nicolao Zegucro in suis scholiis super Apocal.

D. Ambros. Duplex igitur iuxta hanc lectionem, quæ nobis magis probatur, est huius loci expositio. Vna est, fuisse Christum occisum ab origine mundi in figuris: mortem enim Christi figuratam, adumbratamque fuisse ab ipsa mundi origine patet ex Abele, cuius mortem typum fuisse mortis Christi docet Paulus ad Hebr. 12.

III. Christus occisus ab origine mundi in figuris. cum ait: *Mediatorem Iesum, & sanguinis asperionem melius loquentem, quam Abel.* Altera est appellari occisum ab origine mundi, hoc est, acceptatam eius mortem à Patre ab ipsa usque mundi origine: & propter eam multò post futuram, præuisam tamen, & acceptatam ex æternitate, collatam fuisse gratiam hominibus ab origine mundi, iuxta illud Pauli ad Ephes. 1. *Elegit nos in ipso ante mundi constitutionem.* Et illud 1. Petri 1. *Non corruptilibus auro, vel argento redempti estis de vana vestra conuersatione paterna traditionis, sed pretioso sanguine quasi agni immaculati Christi, & incontaminati: præcogniti quidem ante mundi constitutionem, manifestati autem nouissimis temporibus.* Priorem expositionem tradit D. Thom. locis citatis, D. Ansel. Ambr. & Ansbert. in Apoc. Utramque afferunt Hugo Card. Gagnæus, & alij.

D. Thom.
Hugo Card.
Ansbert.
Gagnæus.
Beda.
D. Ambros.
D. Ansel.
D. Irenæus.
III.
Christus occisus ab origine mundi in figuris.
Heb. 12. 14.
Accepta mortem à Patre ab ipsa mundi origine.
Ephes. 1. 4.
1. Pet. 1. 18.
D. Thom.
D. Ansel.
D. Ambros.
Ansbertus.
Hugo Card.
Gagnæus.

Quid illa verba significant:

Hic est patientia, & fides Sanctorum.

SECTIO V.

I. **C**um Ioannes Antichristi potentiam à dracone, hoc est, à Dæmone acceptã, & innumerabilem hominum ex omnibus gentibus illi adhærentium multitudinem commemorasset, subiicit: *Qui in captiuitatem duxerit, in captiuitatem vadit: qui in gladio occidit, oportet eum in gladio occidi, hoc est, si nemo animum despoñdat, cum viderit usque ad eò felices Antichristi successus: etenim tandem ipse met, qui alios in captiuitatem ducit, in seruitutem quoque abducetur: qui alios gladio interficit, ipse etiam tandem perimetur, scelerumque pœnas dabit.* Deinde concludit Ioannes: *Hic est patientia, & fides Sanctorum* sed est, in hoc fides & patientia Sanctorum probabitur, cum nequaquam tantis rerum conuersionibus commouebuntur: sed cum fide patientiam retinebunt: sperantes iuxta sanctarum Scripturarum vaticinia fore, vt Antichristus, eiusque omnes sectatores tandem Deo in eos vendicante omnino pereant, Christi autem cultores illustrem glorie laboribus suis debitam coronam accipiant. Pro patientia est Græcè *ὑπομονή*, hoc est *sustinentia*: eo sensu, quo dicitur Psal. 26. *Expecta Dominum, viriliter age, & confortetur cor tuum, & sustine Dominum*, id est, confide de auxilio tibi præbendo à Domino, expecta illum cum fiducia, quamuis illum tardare videas.

Antichristus tandem in seruitutem abducetur, & perimetur.

Psal. 26. 14

II. Quod in præsentia maximè obseruari volumus est, persecutiones, & in vniuersum omnes, quæ mortalibus accidunt, difficultates esse veluti lapidem quemdam lydium, ad quem fides, & patientia probantur: id enim disertè significauit hoc loco Ioannes, cum dixit, *Hic est patientia, & fides sanctorum*, id est ad huiusmodi lapidem probatur fides, & patientia sanctorum, quod præcipuè verum erit alienissimis illis sub Antichristi tyrannide temporibus. Imò illud non obscure videtur innuere Ioannes præcedentes omnes persecutiones esse veluti perlu-

Persecutio, fides, & patientia: lapis lydium.

præcludia ad illam Antichristi persecutionem, quasi dicat, *Hic est patientia, & fides sanctorum*: magna inquam, fide, & patientia opus fuit in præcedentibus omnibus persecutionibus, sed cum ista comparata persecutiones censerentur non debent. Hic ego fidem, & patientiam sanctorum expecto: Hic illustrium bellatorum animimum & magnitudinem requiro. Loqui enim videtur Ioannes veluti dux aliquis strenuissimus incitans milites ad difficillimum aliquod, ancepsque certamen committendum, Quod verò tribulatio, & persecutio sit veluti lapis lydus, quo fides & patientia probantur, ostendit imprimis locus ille Ecclesiast. 27. *Vasa figuli probat fornax, & homines iusti: tentatio tribulationis.* Vbi cernis homines vasis, tribulatione fornaci comparari, atque adeo sicut vasa figuli, nisi in fornace durentur, apta vni esse non possunt, facileque dissipantur: ita nisi homines tribulatione durentur & coquantur, non possunt interim firmi, & stabiles in virtute existimari. Quo etiam spectavit Persius Satyra 3. cum infidelis, deliciaeque deditum adolescentem his verbis inuehitur:

*Quid istas
Succinis ambages? tibi luditur, effluis amens.
Contemnere sonat vitium percussa maligno,
Respondet viridi percussa fidelis limo.
Fidum, & molle lorum est nunc, nunc properandus, & acris
Fingendus sine fine rota.*

Vult nempe delictorum iuuenem similem esse fidelis, ex viridi limo, hoc est, non bene ignibus decocto constat, quæ digitis ab emente percussa statim vitium demonstrat.

Decocta sanè, ac durata igne persecutionis vasa Apostolos fuisse constat ex illis verbis Paul. 2. ad Cor. 4. *Habemus thesaurum istum in vasis fictilibus, ut sublimitas sit virtutis Dei, & non ex nobis. In omnibus tribulationem patimur, sed non angustiamur: patimur, sed non desistimus: persecutionem patimur, sed non deiequimur: deiequimur, sed non perimus.* ^{III.} ^{1. Cor. 4. 7.} *Quid est deiequimur, sed non perimus?* Alludit planè Apostolus ad similitudinem vasorum fictilium, quæ mirum est ex altissima deiici turri, & tamen non frangi, non comminui, non perire: quasi dicat: Tametsi simus vasa fictilia: nihilominus etsi ex altissimis turribus à persecutoribus deiiciamur, nulla ex parte frangimur: quia nimium tribulationum, & multo magis diuinæ charitatis igne decocta, atque durata frangi, dissiparique non possumus, Deo nos conseruante. *ut sublimitas, inquit, sit virtutis Dei, & non ex nobis.* Seu ut Græcè est maiori vii'ya ñ v' Col' h' t'is d'uo d'ue'os ñ' & O'è, hoc est, *ut hyperbole seu eminentia sit virtutis Dei.* Verè enim quodammodo hyperbolica & eminens est Dei potentia, cum thesaurum istum in vasis fictilibus in medio omnium persecutionum integrum, illalsum conseruat. Atque idcirco dictum est Tobia à Raphael e. 12. *Quia acceptus eras Deo necesse fuit, ut tentatio probaret te,* hoc est, ^{Tob. 12. 13.} quia vas eras in honorè, necesse fuit, ut in fornace tribulationis coquereris: nam si adfit huiusmodi probatio, nec tamen amittatur patientia: tunc verò virtus suis omnibus numeris expleta est. Quam ob causam Apostolus de patientis hominis virtute confidens eum adhortatur, ut securus sese in confertissima laborum acies inferat, innuens patientiam laboribus probatam esse veluti thoracem impenetrabilem, omnes hostium ictus facile repellentem, ad Hebr. 12. *Perpatientiam curramus ad propositum nobis certamen.* id est, armati patientia nullam hostium impressionem formidemus, sed in media percutionum omnium certamina irruamus. De quo armorum genere locutus videtur Regius vates, cum dixit Psal. 17. *Præcinxisti me virtute ad bellum, & supplantasti insurgentes in me, subsus me.* ^{Psal. 17. 40.} *Patentia probata laboribus thoracem impenetrabilem.*

III. In persecutionibus etiam probatur quasi in stadio vigor sanctorum in currendo ad brauium, quemadmodum eleganter expendit D. Gregor. Nyss. in libr. de beatitudinibus, vbi tractans vltimam beatitudinem, quæ est: *Beati, qui persecutionem patiuntur propter iustitiam*: ponderat vocem illam, *persecutionem*, quæ currendum est, & alios cursu superare contendendum: itaque meditatur sanctum virum, & tribulationem simul currere, sed cum ille tribulationi non cedit, quasi victorem antecedere, tribulationem à tergo currere, & idcirco appellari *persecutionem*, non *consequutionem*, quia persequitur, & non affequitur. Itaque vult illud indicari, sanctos per patientiam velocissimè currere ad brauium gloriae, & in laboribus maximè elucere sanctorum in currendo vigorem, & fortitudinem: *Martyrum*, inquit, nobis stadium ostendit, & fidei cursum designat: nam

Tribulationem
non celerem
persequitur,
non affequitur
tribulatio.

*persecutio currentis vehemens studium celeritatis significat, imò vero etiam in currendo victoriã indicat: non enim aliter currendo quis vincere potest, nisi post se reliquerit eum, qui simul currit. Quoniam igitur, qui propter premium ab inimico exagitur, à tergo habet persequentem, (hi autem sunt, qui martyrii cursum in certaminibus propter aeternam salutem suscipiunt, quos inimici quidem persequuntur, sed non affequentur) videtur caput, & summam in spem proposita beatitudinis veluti coronam quandam in postremis proposuisse verbis: Beati, qui persecutionem patiuntur propter iustitiam, quoniam ipsorum est regnum caelorum, Hæc ille. Itaque persecutiones patienter toleratae indicant vigorem, & celeritatem Sanctorum in currendo ad gloriae brauium: sed cauendum ne ex persecutionibus consequutiones euadant. Eodem spectat illud Iacobi 1. *Omne gaudium existimate fratres mei, cum in tentationes varias incideritis: scientes, quod probatio fidei vestrae patientiam operatur. Patientia autem opus perfectum habet, ut sitis perfecti, & integri in nullo deficientes.* Et ad Rom. 5. *Tribulatio patientiam operatur: patientia autem probationem: probatio vero spem, spes autem non confundit.* In quem locum est obseruandum primò Iacobum*

Iacob 1. 2.

Rom. 5. 3.

Pauli & Iacobi loca con-

stantur.

D. Thom.

dicere, quod probatio operatur patientiam: quem nodum ita dissoluit D. Thom. in Comment. super epist. ad Rom. probationem nimirum dupliciter accipi posse: vno modo, quatenus est in probato, quo pacto non distinguitur ab ipsa tribulatione, qua quis probatur: quo sensu dixit Iacobus: *Probatio patientiam operatur*, hoc est, tribulatio probat patientiam. Altero, sumi probationem, pro probatum esse: quo pacto accepit Paulus cum dixit, *Patientia operatur probationem*: ex eo enim, quod homo patienter tribulationem sustinet, probatus redditur, eiusque virtus spectata magis elucet.

Secundò annotauit Hugo Card. in Comment. epist. ad Rom. cum Apostolus ait, *tribulationem operari patientiam*, indicare patientiam esse veluti terram fructiferam quam tribulatio operatur, j. quam arat, colit, exercet, vt fructum ferat meritum: eo sensu, quo dictum est Gen. 2. positum fuisse Adamum in Paradiso terrestri, vt operaretur illum. Atque ex hoc illud licet colligere, quã alacri animo excipiendâ sit quavis tribulatio, quippè quæ velut diligens agricola nostram patientiam quasi tellurem exercent ad terendam multâ meritum segetem. Alia similitudine id explicatur Psal. 9. *Dum superbit impius, incenditur pauper*, hoc est, ex eo, quod impius per superbiam pauperem persequatur, ipse pauper ea ipsa persecutione quasi per antiperistatim ardentissimo charitatis igne in Deum succenditur, atque adeo eius patientia quasi terra persecutionibus frugifera redditur: quæ est interpretatio Magistri sentent. *Dum superbit, inquit, impius, incenditur pauper*. Quasi dicat, eo consilio tribulari finis pauperem, vt incendatur desiderio tui, vel incendatur, id est, purificetur: fornax enim tribulationis ligna vitiorum in cineres conuertit, & aurum virtut-

V.

Hugo Card.

Patientia ter-

ra fructifera

meritorum.

Gen. 2.

virtutum purgat. Sicut etiam cum ignis magnus est, flatus ipso, & vento magis acceditur: ita charitas, si magna est, ipso tribulationis flatu magis inflammatur. Itaque dum superbit impius, & procellam excitat persecutionis in pauperem, ipse pauper magis acceditur charitatis igne. Quam ob causam Esaiæ quinquagesimo quarto, ait Dominus. *Eccce ego creavi fabri sufflantem in igne prunæ: faber enim sufflans prunas est persecutor: qui ipso persecutionis flatu virtutes sanctorum sufflat, & ardere magis facit: imo sufflando eis coronas gloriæ fabricatur.* Tertio observavit Caiet. super locum ex epistola Iacobi citatum, materiam gaudij esse acquirere virtutem patientiæ in laboribus, eamque ob causam dixisse Iacobum: *Omne gaudium existimate fratres, cum in tentationes varias incideritis: scientes quod probatio fidei vestra patientiam operatur.* Itaque ex eo, quod probatio, id est, tribulatio operatur patientiam, debetis omnium gaudiorum locum ducere variis tentationibus exerceri. Ex quo elucet quanta sit patientiæ dignitas, siquidem Apostolus in ea vna consequenda omne gaudium positum esse confirmat, & eius obtinendæ gratia, & si cætera abessent commoda, omnes omnino tentationes utiliter sustineri.

Charitas si magna sit in tribulatione flatu magis inflammatur Esai. 54. 26.

Caiet.

In consequenda patientia omne positum gaudium.

Denique confirmatur idem institutum ex illis verbis, quæ dixit Dominus Paulus secunda ad Corinthios duodecimo. *Virtus in infirmitate perficitur*, id est, in tribulatione probatur, & perfectior efficitur. Quod cum Paulus audisset quasi iam de suis tribulationibus, & persecutionibus, imo & tentatione, quam a se tolli postulabat, latior factus ait: *Libenter igitur gloriabor in infirmitatibus meis, ut inhabitet in me virtus Christi.* Quasi dicat: Si virtus in infirmitate, hoc est, tribulatione perficitur, acri animo recipiam omnes persecutiones, & tentationes: imo in iis gloriabor, ut virtus in me perficiatur. Quanquam enim Græcè pro virtute utroque loco est, *δύναμις* quæ vox non virtutem, sed potentiam significat, & est sensus ad literam: *virtus*, seu ut Græcè est, *mea infirmitate perficitur*, id est, mea potentia, inquit Christus, in ipsis laboribus, & difficultatibus magis resplendet. Non est tamen respuenda prior expositio, quam secutus est D. August. libro tertio de Genesi ad literam, c. decimo quinto, his verbis. *Adhuc exercenda, atque in infirmitate perficienda virtuti necessaria sunt tentationes, & molestia corporales eodem Apostolo teste, qui ait: datum sibi fuisse stimulum carnis, ne magnitudine revelationum extolleretur, rogatumque a se Dominum tertio, ut discederet ab eo, respondisse: Sufficit tibi gratia mea, nam virtus in infirmitate perficitur.*

V I.

2. Cor. 12.

In suis tribulationibus cur gloriabatur Paulus.

D. August.

Quoniam verò in laboribus patienter toleratis, virtus maxime perficitur, præclare annotavit Tertullian. libro de patientia capite II. nullam esse perfectam virtutem, quæ non habeat comitem patientiam: itaque in omnibus beatitudinibus, quas Christus Matth. 5. enumeravit, patientiam quoque intelligendam esse. Quos, inquit, felices Dominus, nisi patientes nuncupavit, dicendo: *Beati pauperes spiritu, illorum enim est regnum cælorum: Nullus profecto spiritu pauper nisi humilis, quis autem humilis nisi patientis? quia nemo subicere sese potest sine prima patientia subiectionis ipsius, Beati, inquit, stantes atque lugentes. Quis talia sine patientia tolerat? Beati mites: hoc quidem vocabulo impatientes non licet omnino conseri. Item cum pacificos eodem titulo felicitatis notat, & filios Dei nuncupat: nunquid impatientes pacis affines? stultus hæc senserit. Cum verò, Gaudere, & exultare dicit, quoties vos male dicent, & persequentur, merces enim vestra plurima in celo, id utriusque non exultationis impatientie pollicetur, quia nemo in adversis exultabit, nisi antea contempserit, nemo contemnit, nisi patientiam gesserit. Hæc ille. Et capite duodecimo sequenti docet thesaurum charitatis disciplina patientiæ contineri, & ipsam charitatem à patientia tanquam à magistra quodammodo erudiri: expendens enim locum illum Pauli I. ad Corinthios decimo tertio *Charitas**

V I I.

Tertull.

Sine patientia nulla perfecta virtus. Matth. 5. 3.

Patientia charitatis magistra.

1. Cor. 13. 4.

patiens est, &c. sic ait: Dilectio summum fidei sacramentum, Christiani nominis thesaurus, quam Apostolus totis viribus sancti spiritus commendat, cuius nisi patientia disciplina eruditur? Dilectio, inquit magnanimus est, ita patientia sumit: benefica est, malum patientia non fecit: non amulatur, id quidem patientia proprium est: nec proteruum sapit, modestiam de patientia traxit: non inflatur, non poterit, non enim ad patientiam perinet: nec sua requirit, suffert sua, dum alteri proste, nec incitatur. Caterum quid impatientia reliquisset? Ideo, inquit, dilectio omnia sustinet, omnia tolerat, usque quia patient. Hæc Tertull.

Quanam sit illa alia bestia, quæ de terra ascendere visa est.

Et vidi aliam bestiam ascendentem de terra, & habebat cornua duo similia Agni, & loquebatur sicut draco, & potestatem prioris bestia omnem faciebat in conspectu eius.

SECTIO VI,

I. QVemadmodum initio diximus, duashoc cap. bestias vidit Ioan. vnã ascendentem de mari, quam hæcenus Antichristum interpretati sumus, alterã ascendentem de terra, de qua modo differendũ. Qui per huiusmodi bestias multitudinem impiorum Antichristo adherentium accipiunt, ita eas distinguunt, vt bestia ascendens de mari significet Reges, ac Principes, & in vnuerfum omnes imperio, viribus, opibusque præcellentes, qui bello, armisque pro Antichristi imperio, & principatu decertabunt. Bestia autem ascendens de terra significet Hæreticos, falsosque doctores, ac magistros, qui fucatis rationibus, & argumentis, in speciem tamen veritatis compositis, conabuntur fidem Christi omnino extinguere, & Antichristum pro vero Messia Rege, Deoque obtrudere: quam distinctionem sequuntur Richard. de sancto Vict. Beda, Albert. & alij. Qui autem priorem bestiam Antichristum esse volunt, hanc posteriorem vniuersos Antichristi ministros interpretantur, veluti Aret. Rupert. Haymo, Pannon. imo & D. Greg. l. 33. Mor. c. 36. quanquã ille per hæc posteriorem bestiam non omnes Antichristi ministros, sed solos prædicatores accipiat. Posteriorem, inquit, bestiam, id est, Antichristum superiore iam descriptione narrauerat, post quem etiam hæc alia bestia ascendisse dicitur, quia post eam multitudo prædicatorũ illius ex terrena potestate gloriatur: de terra quippe ascendere, est de terrena gloria superbire. Quæ habet duo cornua agni similia, quia per hypocrisim sanctitatis eam, quam in se veraciter Dominus habuit, singulari sibi inesse & sapientiam mentitur, & viram. Sed quia sub agni specie auditoribus reprobis serpentinum virus infundit, recte subditur: Et loquebatur vt draco: nam ista bestia, id est, prædicatorum multitudo, si aperte vt draco loqueretur, agni similia non appareret, sed assumit agni speciem, vt draconis exercitas operationem. Hæc Greg.

Richard.
Beda.
Ambertus.
Aretbas.
Rupertus.
Haymo.
Pannon.
D. Greg.
Hypocrisis.
prædicatorũ
Antichristi.

II. Et quidem priores, qui posteriorem hanc bestiam prædicatores Antichristi accipiunt, congruentius textui loquuntur, neutri tamen omnino accommodatè ad totius visionis contextum Quid enim attinet vbi cunque Ioannes bestiam nominat, ibi constanter accipere multitudinem impiorum, nec putare vnquam peculiare aliquid à Ioanne prænuntiari? Quare rectius nobis videntur sensisse Andreas Cæsariensis, D. Ambrosius in Apocalypsim (quamuis etiam asserat illam aliam de prædicatoribus expositione) & Diuus Irenæus libro quinto aduersus hæreses capite vigesimo octauo, existimantes per hanc posteriorem bestiam intelligendum esse insignem aliquem Antichristi præcursores, & eximium concionatorem, quem

Andr. Cæs.
D. Ambros.
D. Irenæus.

VIE
Apoca